

En globalt konkurrencedygtig region

Vækstforums handlingsplan 2013-2014

En globalt konkurrencedygtig region
Vækstforums handlingsplan 2013-2014
Region Midtjylland
Vækstforum
November 2013

Fotos:

Forside øverst til højre: Story2Media

Foto side 15: Henrik Brøns, Region Midtjylland

Bagside øverst: Henrik Brøns, Region Midtjylland

Øvrige fotos: Niels Aage Skovbo

En globalt konkurrencedygtig region

Vækstforums handlingsplan 2013-2014

Region Midtjylland
Vækstforum

Vedtaget 23. oktober 2013

Indhold

Vækstforums Handlingsplan 2013-2014	4
Strategiske indsatsområder	5
Energi og miljø	6
Fødevarer	8
Velfærdsinnovation	10
Turisme	12
Uddannelse og kompetenceudvikling	14
Innovation og forretningsudvikling	16
Digitalisering	18
Iværksætter	20
Økonomi	22

Vækstforums Handlingsplan 2013-2014

4

Denne handlingsplan sætter rammen for, hvilke initiativer Vækstforum har sat og vil sætte i gang i 2013 og 2014. Det sker som led i at indfri erhvervsudviklingsstrategiens mål frem mod 2020.

Erhvervsudviklingsstrategiens vision er, at *Region Midtjylland er en globalt konkurrencedygtig region – blandt de bedste i Europa.*

Erhvervsudviklingsstrategien understøtter samtidig visionen i den regionale udviklingsplan om, at Region Midtjylland i 2030 er en international vækstregion i et sammenhængende Danmark med et globalt konkurrencedygtigt erhvervsliv, der baserer sig på bæredygtig vækst og har formålet at omsætte samfundets udfordringer til forretning.

Vækstforum har siden 2007 igangsat initiativer, der beløber sig til ca. 3 mia. kr. Ved indgangen til 2013 var der således flere end 100 initiativer og projekter i gang, og en del af dem fortsætter hele den kommende handlingsplanperiode.

Den indeværende EU-strukturfondsperiode er ved at løbe ud, og for de resterende midler har Vækstforum prioriteret en række initiativer inden for strategiens indsatsområder.

2013-2014 vil i vid udstrækning blive brugt til at optimere det eksisterende arbejde, mens omfanget af helt nye initiativer bliver mindre end de foregående år. Denne optimering kan ske ved at arbejde ud fra en "intelligent specialiserings-tilgang".

Der er taget godt fat på at adressere de udfordringer, som det midtjyske erhvervsliv står overfor. Ifølge en OECD-analyse offentliggjort i september 2012 handler det især om at øge den relativt lave produktivitetsvækst for at fastholde den globale konkurrenceevne inden for de regionale styrkepositioner.

Handlingsplanen 2013-2014 bygger videre på det stærke fundament, som Vækstforum har opbygget siden 2007 og imødekommer anbefalingerne fra OECD ved at styrke samarbejdet med både nationale og internationale aktører, som er relevante for udviklingen af de midtjyske styrkepositioner.

Herudover rummer handlingsplanen den vækstpartnerskabsaftale, som Vækstforum og regeringen indgik i maj 2013. Den har fokus på de regionale styrkepositioner inden for fødevarer, energi og miljø, velfærdsinnovation og produktion. Her er målet at øge samarbejdet mellem parterne og på den måde skabe vækst både regionalt og nationalt.

Også den nye nationale vækstpolitik, herunder regeringens nationale innovationsstrategi og tilknyttede klyngestrategi er tænkt ind i Handlingsplanen 2013-14.

Eksempelvis er regeringens innovationsstrategi på linje med den regionale vision for erhvervs- og turismeområdet i sin målsætning om, at efterspørgslen efter nye løsninger på samfundsudfordringer skal være med til at drive innovation.

VÆKSTFORUMS STRATEGISKE MÅL FREM MOD 2020

- ▶ Bruttoværditilvæksten skal stige med 2 % p.a.
- ▶ Produktiviteten skal stige med 1,5 % p.a.
- ▶ Beskæftigelsen skal stige med 0,5 % p.a.
- ▶ Eksporten skal stige med 4 % p.a.

Strategiske indsatsområder

Med afsæt i Erhvervsudviklingsstrategien 2010-2020, *En globalt konkurrencedygtig region*, koncentrerer indsatsen i 2013-2014 sig fortsat om otte indsatsområder. De er valgt, fordi de spiller eller har potentialet til at spille en stor rolle for vækst og udvikling i Region Midtjylland.

Indsatsområderne Energi og miljø, Fødevarer, Velfærdsinnovation og Turisme tager afsæt i innovationsnetværk, som understøtter klynge-dannelser og –udvikling blandt virksomheder inden for de fire områder.

Vækstforum vil i 2013-2014 fortsætte arbejdet med at forbedre de generelle rammebetingelser for de midtjyske virksomheder. Indsatsen

er koncentreret omkring Uddannelse og kompetenceudvikling, Innovation og forretningsudvikling, Iværksætteri og Digitalisering, men har sigte på virksomheder inden for samtlige brancher og erhvervsområder i Region Midtjylland.

Arbejdet i perioden 2013-2014 vil være baseret på et stærkt videngrundlag opbygget gennem analyser, evalueringer og dataindsamlinger. Det tegner et billede af de internationale tendenser, udfordringer og muligheder for virksomhederne, men også af hvilke initiativer, der kan bidrage til at fremme områdernes bidrag til den regionale vækst og udvikling.

INDSATSOMRÅDER 2013-2014

- ▶ Energi og miljø
- ▶ Fødevarer
- ▶ Velfærdsinnovation
- ▶ Turisme
- ▶ Innovation og forretningsudvikling
- ▶ Digitalisering
- ▶ Iværksætteri
- ▶ Uddannelse og kompetenceudvikling

Internationalisering og regional balance er centrale dimensioner i forbindelse med udmøntningen af de konkrete indsatser

Energi og miljø er en af Region Midtjyllands erhvervsmæssige styrkepositioner, når det gælder beskæftigelse, omsætning og eksport. Region Midtjylland er hjemsted for flere fyrtårnsvirksomheder på området, men også for mange mindre virksomheder, som er nået til en fase, hvor de skal omstille sig til det hurtigt voksende globale marked for energi- og miljøteknologi. Energi- og miljøområdet har som eksisterende styrkeposition med yderligere potentiale på det globale marked været et særligt indsatsområde for Vækstforum siden 2007.

Følgende større programmer er iværksat og løber ind i handlingsplanperioden 2013-2014:

- Udvikling og omstilling af vindmølleindustrien
- Erhvervsudvikling inden for biomasse til energi
- Erhvervsudvikling i fjernvarmesektoren
- Udvikling af cleantechprodukter i små og mellemstore virksomheder
- Rethink Business – Join the Circular Economy Revolution (cirkulær økonomi)
- Vand: Fra global udfordring til regional vækst

Udfordringer

Der kommer stadig flere reguleringer og initiativer inden for cirkulær økonomi fra bl.a. EU, OECD og regeringen. Det skyldes hensynet til miljø og ressourcer, men også de store samfundsøkonomiske fordele ved cirkulær økonomi. EU's vækststrategi 2020 fokuserer da også bl.a. på ressourceeffektivitet. I Danmark har regeringens innovationsstrategi, indspil fra nedsatte vækstteams og finanslovsinitiativer fra i år fokus på grøn omstilling, ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi samt på, hvordan erhvervsliv og samfund geares til omstillingen.

Regeringen har en målsætning om, at Danmark frem mod 2050 skal omstilles til 100 procent

vedvarende energi, mens Region Midtjylland i den Regionale Udviklingsplan har et fælles mål med kommunerne om 50 procent vedvarende energi allerede i 2025. Det kræver en ganske betydelig omstilling at få de forskellige vedvarende energiformer til at spille sammen, og der skal store investeringer, teknologiudvikling og nytænkning til.

Midtjyske virksomheder har som udgangspunkt gode forudsætninger for at tage del i denne udvikling og omsætte den til vækst og eksport. Da der i stor udstrækning er tale om små og mellemstore virksomheder med begrænsede ressourcer, vil der være behov for, at virksomhederne arbejder sammen om innovation og forretningsudvikling i klynger og netværk.

Initiativer i 2013-2014

- **Intelligente energisystemer (smart grid)**
Der vil være behov for nye teknologier i det kommende vedvarende energisystem, hvor energiproduktionen ikke alene, som hidtil, tilpasses forbruget, men også naturgivne forhold som vindstyrke og solindfald. Det kan f.eks. være it-systemer, som styrer forbruget i forhold til energiproduktion og belastning af elnettet. Et initiativ på området skal tage udgangspunkt i udfordringerne og det erhvervsmæssige potentiale i regionen.
- **Nyt program til støtte af erhvervsudvikling inden for biomasse til energi**
Der vil fortsat være behov for at støtte udviklings- og demonstrationsprojekter på området til gavn for udviklingen af de midtjyske virksomheder. Der vurderes bl.a. at være basis for virksomhedsudvikling inden for bioraffinering, hvor plantemateriale omdannes til foder, energi og materialer. Ved Holstebro planlægges landets største bioraffineringsanlæg, Maabjerg Energy Concept. Som led i

udmøntningen af Vækstpartnerskabsaftalen 2013 vil regeringen og Vækstforum samarbejde om optimering og udvikling af forsyningskæden og teknologien for bæredygtig biomasseproduktion og videre forarbejdning.

- **Cirkulær økonomi**
Vækstforum vil arbejde videre med at understøtte erhvervslivets omstilling til cirkulær økonomi i regionen, f.eks. i forbindelse med nye forretningsmodeller, systemer, der understøtter genanvendelse og styring af ressourcestrømme, pilotprojekter med "materialebørser", markedsmodning eller offentlig efterspørgsel samt strategiske partnerskaber, der skaber volumen – eksempelvis med staten og andre vækstfora.

I Region Midtjylland er der allerede etableret samarbejdsprojekter i forhold til øget genanvendelse og ressourceeffektivitet, bl.a. inden for økologisk byggeri, grøn teknologi og bæredygtige grønne indkøb.

Vækstpartnerskabsaftalen 2013 indeholder på den baggrund konkrete initiativer:

- **Udbredelse af industriel symbiose**
Der er igangsat et nationalt program om mindre spild gennem industriel symbiose, hvor alle regionerne deltager. Vækstforaene skal bl.a. på basis af regionale erhvervsmæssige styrker hjælpe med at udbrede symbiose-samarbejder mellem virksomheder.
- **Fremme af grønne forretningsmodeller**
Der er etableret en Grøn Omstillingsfond. Parterne vil med afsæt heri indgå et samarbejde om et program, der kan bistå små og mellemstore virksomheder i deres udvikling, f. eks. vedrørende redesign af produkter og produktionsprocesser.

- **Fremme af bæredygtig biomasse**
Parterne er enige om, at Vækstforum foreslår deltagere til det biopanel og det partnerskab for bæredygtig biomasse, der nedsættes i regi af regeringens vækstplan for vand, bio & miljøløsninger i løbet af 2013.

Effekt

Effekten af de igangsatte initiativer er, at midtjyske virksomheder har forbedret deres vækstmuligheder. Dette er bl.a. opnået gennem udvikling og demonstration af ny teknologi samt nye produkter og løsninger, som kan markedsføres af virksomhederne.

På vindområdet er underleverandørernes udgangspunkt at få del i det voksende globale marked forbedret gennem bl.a. netværkssamarbejde og kompetenceudvikling.

Effekterne af indsatsen i forhold til cirkulær økonomi er indtil videre nye netværksdannelse, opbygning af strategisk beredskab, motivation og gearing af virksomhederne i forhold til nye forretningsområder.

Vækstforum vil med sin indsats i 2013-2014 fortsat styrke de midtjyske virksomheders vækstmuligheder ved at støtte teknologiudvikling og -demonstration med udgangspunkt i regionens særlige styrker. På vindområdet vil indsatsen for at styrke underleverandørerne til det globale marked blive fortsat. I forlængelse af den eksisterende indsats C2C vil Vækstforum indgå i en national sammenhæng og derigennem styrke den del af indsatsen, som vedrører ressourceanvendelse med det formål at udnytte områdets erhvervspotentiale.

Se mere på: www.rm.dk/via9206.html

Fødevareerhvervet er en erhvervsmæssig styrkeposition i Region Midtjylland, og det tegner sig for en betydelig del af regionens beskæftigelse og eksport. Der er dog behov for en højere grad af innovation og produktdifferentiering, hvis de midtjyske fødevarevirksomheder fortsat skal bidrage til vækst og udvikling i både de større byer og de mindre bysamfund. Derfor har fødevarer været et særligt indsatsområde for Vækstforum siden 2007.

Følgende større initiativer er iværksat og løber ind i handlingsplanperioden 2013-2014:

- Innovationsmiljøet *Future Food Innovation* (FFI)
- Innovationspulje
- Rådgivnings- og virksomhedsudviklingsprogrammet *FØDEVAREmidt*
- Uddannelses- og kompetenceudviklingsinitiativer, herunder arbejdet med etableringen af et sammenhængende *kompetencecenter for fiskeriet* i Thyborøn
- Indsats for at fremme fødevareudvikling i landdistrikter og yderområder

Udfordringer

I den nye nationale innovationsstrategi peges der på behovet for særlige specialiseringer og nationale prioriteringer i den regionale erhvervsudviklingsindsats. Vækstforums fødevaresatsning har på mange måder været på forkant i forhold til at positionere, dokumentere og implementere en stærk specialisering i samarbejde med regionale og nationale aktører. Arbejdet vil blive fortsat i den kommende handlingsplanperiode, bl.a. med en smart specialisation analyse.

Initiativer i 2013-2014

- Smart specialisation – Region Midtjyllands rolle i den nationale fødevareklynge
En dybdegående smart specialisation analyse af de unikke regionale styrkepositioner skal bidrage til den videre udvikling af et internationalt førende innovationsmiljø for klog hverdagsmad i Region Midtjylland. Analysen følges op af en indledende koncept-udvikling af Food Universe, et internationalt fødevareeksperimentarium og andre strategiske indsatser. De skal føre frem mod udarbejdelsen af en ny handlingsplan med en styrket national og international profil for fødevaresatsningen fra 2015.
- Uddannelse og kompetence i fødevarevirksomheder
Et samarbejde mellem regionens uddannelsesvirksomheder og FFI skal afprøve nye uddannelsesformer med sigte på virksomhedernes umiddelbare kompetencebehov. Resultaterne skal forankres i tværgående samarbejder mellem uddannelsesinstitutionerne og kan forhåbentlig inspirere nationale uddannelsesaktører og ministerier i udviklingen af fremtidens fødevareuddannelser.
- KIC (Knowledge and Innovations Community) inden for fødevarer – Food4Future
Region Midtjylland er partner i Foodbest, der sammen med Region Hovedstaden og Region Skåne arbejder for at få etableret et fælleseuropæisk KIC på fødevareområdet. Indsatsen fokuserer bl.a. på at positionere og klargøre regionale kompetencer i fødevarevirksomheder og videmiljøer i forhold til deltagelse i et fælleseuropæisk innovations- og forskningsnetværk.

Regeringen og Vækstforum vil som en del af Vækstpartnerskabsaftalen 2013 fortsætte samarbejdet om dansk deltagelse i et Food KIC. Erhvervs- og Vækstministeriet og Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser vil invitere de regionale vækstfora og andre relevante parter til en drøftelse af mulighederne for at indgå i etableringsprocessen.

Et andet emne for Vækstpartnerskabsaftalen er det strategiske samarbejde om nationale initiativer og regionale fødevareresatsninger, herunder om udmøntningen af anbefalingerne fra regeringens vækstteam for fødevarer.

Regionens samarbejde med nationale initiativer på fødevarerområdet, eksempelvis FOOD (herunder Food Festival) og Madkulturen, udbygges. Samtidig skal det tværregionale samarbejde styrkes, herunder skal mulighederne for integration af de regionale fødevareresatsninger på udvalgte områder undersøges. Samarbejdet vil især fokusere på branding af området i forhold til job og mulighederne for at skabe egen virksomhed.

Effekt

Effekten af de igangsatte initiativer har indtil videre været en succesfuld samling af innovationsmiljøet i regionen, hvilket har gjort det nemmere for fødevarer virksomheder og andre aktører at få den relevante innovationshjælp. Samtidig er der skabt synlighed om regionen som Danmarks førende fødevareregion, og det er lykkedes at få videninstitutioner og virksomheder inddraget i partnerskabet omkring etablering af et fælleseuropæisk Knowledge and Innovation Community (KIC) inden for fødevarerområdet. Mere konkret har en række fødevarer virksomheder gennem satsningen deltaget i og fået hjælp til innovationsaktiviteter, hvilket ifølge midtvejsevalueringen af fødevareresatsningen medio 2012 har haft en betydelig positiv forretningsmæssig effekt.

Vækstforum vil med sin indsats fortsat understøtte udviklingen af Region Midtjylland som en førende fødevareregion, også i en international sammenhæng, med det formål at styrke innovationskraften og -kompetencerne i fødevarer erhvervet, så dets vækstpotentiale indfries.

Se mere på: www.rm.dk/via9206.html

Vækstforum har arbejdet for at forbedre rammerne for offentlig-privat innovationssamarbejde (OPI) med det formål at udvikle nye velfærdsløsninger. Derudover er der satset på aktiviteter, der kan højne forretningskompetencer og iværksætterier på feltet. Indsatsen har været koncentreret om sundhedsområdet, hvor store offentlige investeringer rummer et erhvervsmæssigt potentiale, som kan udnyttes bedre.

Følgende større initiativer er iværksat og løber ind i handlingsplanperioden 2013-2014:

- *Medtech Innovation Center* (MTIC) arbejder med specialiseret rådgivning inden for medico-teknologi, sundheds-it og medicinalområdet. MTIC har ligeledes udstationeret personer på de regionale hospitaler for at fremme OPI og sundhedsinnovation
- *OPI-Lab*, et tværregionalt initiativ med fokus på erfarings- og vidensopsamling med OPI
- *Partnerskab om sundheds- og sygehusinnovation*, et samarbejde mellem regionerne og staten til realisering af sygehusbyggeriernes erhvervsmæssige potentiale
- *INNO-X Healthcare* er en platform med Aarhus Universitet, MTIC og Aarhus Universitets-hospital som hovedparter. Hovedformålet er at forbedre den erhvervsrettede sundhedsinnovation og skabe et solidt grundlag for opstart af nye, stærke virksomheder.

Udfordringer

Særlige udfordringer, som skal adresseres inden for velfærdsinnovation, er mangfoldige. Den overordnede udfordring er: Hvordan skaber man økonomisk og socialt bæredygtig velfærd? Dette er centralt i det meste af verden, og vejen

til at skabe et erhvervsmæssigt vækstområde i Danmark inden for velfærdsinnovation handler om at finde radikale innovative løsninger til denne udfordring. Såvel teknologiske som ikke-teknologiske.

Regeringens innovationsstrategi peger på flere af disse vækstområder: Fokus på mulighederne for grøn vækst (bæredygtig velfærdsteknologi), øget samarbejde mellem videninstitutioner og erhvervsliv og et bredere syn på innovationsindsatsen, hvilket kræver, at social innovation indtænkes.

Initiativer i 2014

- **Virksom Velfærd**
Vækstforum vil i perioden 2014 undersøge, hvilket indsatser der skal igangsættes inden for velfærdsinnovation. Indsatser, der tager afsæt i de særlige udfordringer på området. Dette vil ske ved at mobilisere partnerskaber på tværs af sektorer og i samarbejde med indsatserne inden for Smart Region, Kompetenceudvikling og Innovation og Forretningsudvikling.

Med Vækstpartnerskabsaftalen 2013 er der åbnet for et samarbejde mellem regeringen og Vækstforum, hvor formålet er at styrke rammerne for offentligt-privat samarbejde om klinisk forskning.

- Derudover har parterne indgået en aftale om at styrke mulighederne for offentligt-privat samarbejde om markedsåbning og erhvervsudvikling på sundheds- og velfærdsområdet. Helt konkret vil Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse samt Erhvervs- og Vækstministeriet i 2013 invitere Region Midtjylland til en drøftelse. På dagsordenen er mulighederne for at give virksomheder adgang til at

omsætte offentlig viden og kompetence på sundheds- og velfærdsområdet med henblik på at udvikle, teste og afprøve innovative forretningskoncepter i forbindelse med de regionale investeringer i sygehusbyggeri.

Effekt

Effekten af de igangsatte initiativer har især været involveringen af virksomheder med den offentlige sektor, forskning og klinik for derigennem at udvikle salgbare produkter. Derudover har effekten været at skabe et forretningskritisk kompetenceløft hos virksomheder og iværksættere, således at disse kan komme på markedet både nationalt og internationalt.

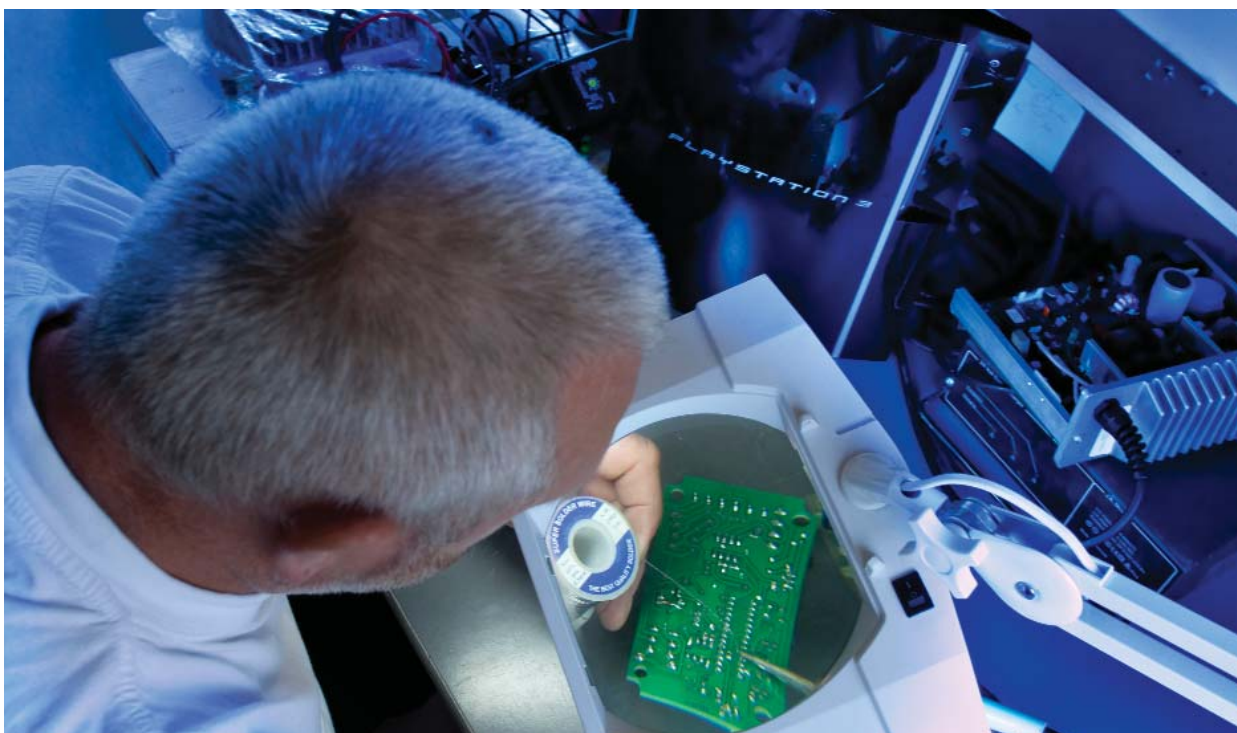
MTIC som operatør, og deres tilstedeværelse på hospitalet i Horsens, har medført både kommercialisering af produkter, udvikling af produkter og tilegnelse af midler til diverse projekter. I alt har 21 virksomheder været involveret i Hor-

sens regi, og der er indtil videre skaffet ekstern funding til 16 projekter.

I det afsluttede projekt UNIK har 40 virksomheder været involveret i projektet, og flere af disse har allerede nu udviklet nye produkter i partnerskab med videninstitutioner og offentlige aktører.

Med fortsættelsen af MTICs arbejde og med etableringen af INNO-X Healthcare ønsker Vækstforum fortsat at understøtte samarbejdet mellem offentlige og private aktører med det formål at udnytte velfærdsområdets vækstpotentiale – herunder fremme specialiseret iværksætteri, kompetenceudvikling og sundhedsinnovation.

Se mere på: www.rm.dk/via9206.html

Det har i Region Midtjylland været svært at udnytte væksten på det globale marked for turisme til markant at øge antallet af turister og deres forbrug. Vækstforum vedtog derfor i 2011 en ambitiøs vækstplan for turismeerhvervet.

Vækstforum har med *Handlingsplan 2015 - Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland* koncentreret sin indsats på de forretningsområder og aktører, som vil levere afgørende bidrag til ny vækst. Det er sket på baggrund af en analyse af turismens vækstpotentiale, som viste et potentiale på 1,5 mia. kroner i 2015, hvis der arbejdes målrettet med udvikling af turismen.

Følgende større initiativer er iværksat og løber ind i handlingsplanperioden 2013-2014:

- Stærke feriesteder
- Mersalg
- Erhvervsturisme
- Det professionelle turisterhverv – Midtjysk Turisme
- Oplevelsesbaseret Kystturisme, et tværregionalt projekt med fokus på at vende tilbagegang til fremgang
- Udvikling af internationale oplevelsesfyrtårne i Ringkøbing-Skjern (KRAFT), Herning (MCH Time World), Randers (Planet Randers) og Norddjurs kommuner (Havets Hus) i 2013 og 2014

Udfordringer

Turismehandlingsplanen er i overensstemmelse med anbefalingerne fra OECD om at sætte fokus på effekter og systematisk policyudvikling samt et øget internationalt fokus. I forhold til kystturismen arbejdes der med klyngeudvikling med Videncenter for Kystturisme som en central aktør.

Regeringens vækstteam for turisme og oplevelseserhverv peger på udvikling af flere oplevelser, højere kvalitet, stærkere innovative destinationer og virksomheder bl.a. gennem partnerskaber, hvilket er i overensstemmelse med den regionale turismehandlingsplan. EU-kommissionens "Blue Growth"-strategi adresserer kystturismens udfordringer og muligheder for at skabe vækst i Europa.

Initiativer i 2013-2014

- International vækst i turismen – med afsæt i turismestrategien
Turismeindsatsen skal medvirke til at styrke erhvervet internationalt, men indsatsen er indtil videre kun i begrænset omfang tænkt ind i en sammenhængende international strategi. Denne udfordring vil blive taget op i 2013–2014 med en international strategi for turismen, der bl.a. har som formål at afdække finansieringsmuligheder via EU, netværk samt muligheder for øget samspil mellem EU og de regionale programmer og indsatser.
- Vækst gennem tværgående samspil og netværk – med afsæt i turismestrategien
Målet med denne indsats er større synergi mellem turismeindsatsen og Vækstforums øvrige indsatsområder. Turisme vil i samspil med f.eks. fødevarerområdet og energi- og miljøområdet kunne bidrage positivt til at skabe opmærksomhed og synlighed om regionens styrkepositioner både nationalt og internationalt.
- Der igangsættes i 2013 to mindre ansøgninger fra de *Stærke feriesteder* under den godkendte ramme i handlingsplanen for turisme som en udmøntning af fase 2 i den planlagte indsats.

- Der igangsættes et nyt Socialfondsprojekt i 2013 med det formål at udnytte udpegningen af Aarhus som Europæisk Kulturhovedstad i 2017 til at skabe en øget international turisme.

Effekt

Effekten af den igangsatte indsats har indtil videre medvirket til at øge uddannelses- og kompetenceniveauet blandt turismens aktører i Region Midtjylland. Over 600 har deltaget i turismefaglige kurser inden for salg, service og digitalisering – og mere end 500 har deltaget i virksomhedstilpassede uddannelsesforløb målrettet kompetencemæssige udfordringer i konkrete virksomheder. Tilbagemeldingerne fra erhvervet viser, at nye salgskompetencer blandt medarbejderne i turisterhvervet har stor betydning for mersalget og dermed omsætningen i turismen i Region Midtjylland. Derudover har indsatsen bidraget til at styrke uddannelsesinstitutionernes fokus på turismen samt på

at øge samarbejdet mellem institutionerne og mellem institutionerne og turisterhvervet.

Samtidig har indsatsen styrket samarbejdet omkring udviklingen af værdikæderne, herunder krydssalg på tværs af værdikæder. Indsatsen har medvirket til en mere sammenhængende og fokuseret turisme, hvilket konkret afspejles i nye alliancer og partnerskaber på tværs af faglige og geografiske skel.

Vækstforum vil fortsætte sin indsats omkring udviklingen af et fokuseret og professionelt turisterhverv gennem styrkede partnerskaber og alliancer. Vækstforum vil styrke turismen gennem øget samarbejde – regionalt, nationalt og internationalt - og dermed understøtte turisterhvervets konkurrenceevne og internationale vækstpotentiale.

Se mere på: www.rm.dk/via9206.html

En del af grundlaget for virksomhedernes konkurrencedygtighed er at sikre dem adgang til tilstrækkelig arbejdskraft med et højt kompetenceniveau. Derfor er der fokus på at skabe gode rammer for en såvel kort- som langsigtet kvalificering og udvidelse af arbejdsstyrken. Dermed kan virksomhederne være forberedt på den skærpede konkurrencesituation, der opstår, når konjunkturerne vender, og konsekvenserne af den demografiske udvikling for alvor slår igennem på arbejdsmarkedet. For at sikre maksimal effekt er indsatsen på uddannelses- og kompetenceområdet tænkt sammen med erhvervs- og beskæftigelsespolitikken i regionen.

Vækstforum har via partnerskabet med VEU-centre (VoksenEfterUddannelsescentre), andre uddannelsesinstitutioner og kommuner igangsat en ambitiøs og nyskabende indsats i form af store programmer, der skal sikre en velkvalificeret og tilstrækkelig arbejdsstyrke.

Følgende større initiativer er iværksat og løber ind i handlingsplanperioden 2013-2014:

- KOMPETENCEmidt
- Interreg-projektet SkanKomp (Skandinavisk Kompetenceudviklingsnetværk), der bygger oven på KOMPETENCEmidt
- Fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft og udenlandske studerende
- Udvidelse af arbejdsstyrken

Udfordringer

To af de største udfordringer er at øge produktiviteten og udbuddet af kvalificeret arbejdskraft, som begge er forudsætninger for vækst og øget beskæftigelse. Grundlaget for begge er en velkvalificeret arbejdsstyrke. Også innovationskraften er afhængig af adgangen til kvalificeret arbejdskraft, og betydningen heraf er stigende.

Behovet for menneskelig kapital dækker meget mere end højtuddannede; det gælder også faglært arbejdskraft samt en bred vifte af kompetencer i arbejdsstyrken generelt.

Initiativer i 2013-2014

- Medarbejdere til fremtidens industri i Midtjylland
Der bør arbejdes intensivt med at profilere betydningen af og potentialerne i produktionsvirksomhederne med henblik på at forbedre industriens image.
- Kvantitativ udvikling af arbejdsstyrken
Beskæftigelsen skal øges generelt, og derfor er det nødvendigt at øge arbejdsudbuddet. Dvs. arbejde med fastholdelse af allerede ansatte samt inklusion. Det forventes, at indsatsen i forhold til inklusion vil få forøget fokus i det kommende program for EU's strukturfonde.

Et af temaerne i Vækstpartnerskabsaftalen 2013 er styrket sammenhæng mellem erhvervsfremme-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen.

- Regeringen og Vækstforum er enige om at gennemføre relevante initiativer fra Beskæftigelsesministeriets ekspertudvalg vedrørende infrastrukturinvesteringer og kvalifikationsbehov og uddannelsesinitiativer for ledige.
- Parterne er ligeledes enige om et styrket samspil mellem Vækstforum og Beskæftigelsesrådet for Region Midtjylland i forlængelse af det allerede etablerede samarbejde i Region Midtjylland.
- Derudover er parterne enige om at styrke koordineringen af kontakten til virksomheder.

Helt konkret vil Erhvervs- og Vækstministeriet indkalde til en drøftelse om væksthuse-nes kunderegistreringssystem som led i udviklingen af dette initiativ, der har til formål at sikre øget videndeling blandt aktørerne og dermed styrke effektiviteten i den virksomhedsrettede indsats.

Effekt

Effekten af indsatsen på efteruddannelsesområdet har først og fremmest været, at der er skabt et velfungerende samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne, der over for virksomhederne repræsenterer hele paletten af efteruddannelsesstilbud, ikke bare den enkelte institutions. Dermed er der også skabt én indgang til efteruddannelse. Der er udviklet et korps af uddannelseskonsulenter, der opfattes som kompetencepartnere i stedet for sælgere. Samarbejdet har bevirket, at virksomhederne er mere tilfredse med kontakten med uddannelsesinstitutionerne.

Den opsøgende virksomhed, der har resulteret i 10.000 virksomhedsbesøg, har betydet, at uddannelsesinstitutionerne har fået kontakt til SMV'er, de aldrig tidligere har besøgt, og som har svært ved at få gang i efteruddannelsesindsatsen af medarbejderne. Mere end 7.000 medarbejdere er blevet uddannet som følge af indsatsen.

I 2013/14 skal effekten af indsatsen være mere efteruddannelsesaktivitet i virksomhederne, dvs. større fokus på strategisk arbejde med efteruddannelse i flere virksomheder samt flere medarbejdere i gang med uddannelsesaktiviteter.

Indsatsen for udenlandsk arbejdskraft og udenlandske studerende i regionen har været med til at skabe en bedre modtagelse af udenlandske borgere - Indsatsen for de studerende har været med til at gøre virksomhederne opmærksomme på de ekstra ressourcer, der her er til rådighed.

Projekterne med sigte på inklusion af borgere på kanten af arbejdsmarkedet har udviklet metoder, der kan give jobcentre bedre muligheder for at arbejde målrettet med de forskellige grupper fx borgere med ADHD og seniorer.

Se mere på: www.rm.dk/via9206.html

Indsatsen for innovation og forretningsudvikling skal bidrage til bedre rammer for, at de midtjyske virksomheder kan udvikle deres forretningsgrundlag, styrke deres internationalisering og arbejde systematisk og strategisk med innovation og løsninger på samfundsmæssige udfordringer. Det betyder støtte til internationaliserings- og forretningsudviklingsprogrammer, men også til eksperimenterende og tværgående innovationssamarbejder mellem virksomheder og videncenter og mellem offentlige og private parter.

Følgende større initiativer og programmer er iværksat og løber ind i handlingsplanperioden 2013-2014:

- GLOBALmidt
- Vestdansk Investeringsfremme
- Europe Enterprise Network
- Midtjyllands EU-kontor i Bruxelles
- VÆKSTmidt Accelerator
- Netværks- og klyngeprogram
- Genvej til ny viden
- Kreative Partnerskaber – nu more.creative
- Shareplay

Udfordringer

Vækstforum vil også fremover understøtte, at der udvikles professionelle klynger og netværk og sørge for en tæt koordinering med eksisterende og nye statslige innovationsordninger, herunder ikke mindst et nationalt program for videnbaseret innovation og fremtidens nationale klynge- og netværksindsats.

Initiativer i 2013-2014

- Fremtidens industri i Midtjylland
På grund af den internationale konkurrence har industribeskæftigelsen, på trods af stigende produktivitet, i en årrække været

stærkt faldende. I 2013-2014 skal et nyt initiativ understøtte vækst og beskæftigelse i industrien. Det skal ske ved at samle vigtige aktører i en "industriel partnerskabsaftale" og via et program for *industriel forretningsudvikling* samt støtte opstart af *industri-inkubatorer* og en *kampagne for at rette op på industriens image* – ikke mindst blandt unge.

Vækstpartnerskabsaftalen 2013 rummer en række initiativer, som vil understøtte Vækstforums indsats i forhold til innovation og forretningsudvikling.

Regeringen og Vækstforum vil som led i Vækstpartnerskabsaftalen 2013 etablere et vækstprogram for små og mellemstore produktionsvirksomheder. Programmet udbydes via de regionale væksthuse i samarbejde med bl.a. GTS'erne.

- Vidensamarbejde/Genvej til ny viden
Midtvejsevalueringen af *Genvej til ny viden* viser positive resultater, og det påpeges, at der mangler et tilsvarende initiativ på nationalt niveau. Derfor undersøges det, hvordan erfaringer fra projektet kan videreføres i den nationale innovationsindsats.

Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser og Erhvervs- og Vækstministeriet vil i 2013 invitere de regionale vækstfora og relevante ministerier til dialog om udmøntningen af den nationale innovationsstrategi og udviklingen af et samlet program for videnbaseret innovation i SMV'er.

- Kreativ Innovation
Vækstforum vil med sit engagement i Aarhus 2017 og udfoldelsen af initiativet more.creative styrke den erhvervsmæssige udnyttelse

af regionens kreative potentiale. Vækstforum har en klar ambition om at præge den nationale dagsorden, blandt andet ved at understøtte tværregionale projekter og aktører. Vækstforum vil udnytte det internationale potentiale i de kreative erhverv ved at have fokus på mulighederne i EU-programmet Creative Europe og deltage i globale netværk som Districts of Creativity.

Regeringen og Vækstforum er enige om at styrke væksten i de digitale, kreative erhverv, og med Vækstpartnerskabsaftalen 2013 er parterne enige om at arbejde for etableringen af Interactive Denmark i løbet af 2013.

- **Udvikling, professionalisering og internationalisering af de danske klynger**
Både Vækstforum og regeringen har fokus på betydningen af de danske klynger som vækstmotorer. Med Vækstpartnerskabsaftalen 2013 etableres et samarbejde om udmøntningen af den nationale strategi for klynger og netværk.

Innovationsnetværket for Livsstil – Bolig og Beklædning har nedsat en tænketank med det formål at belyse udviklingen og vækstmulighederne for brancherne. Regeringen og Vækstforum vil sammen gå i dialog med relevante aktører om opfølgning på de forslag, som tænketanken måtte fremkomme med.

Effekt

Effekterne af de igangsatte initiativer har været forskelligartede afhængig af de adresserede udfordringer.

Inden for forretningsudviklingsprogrammerne har effekten indtil videre været, at der er støttet 535 virksomheder i perioden 1. januar 2009 til maj 2012. Virksomhederne har indgået i

individuelle eller kollektive forretningsudviklingsforløb. I en evaluering af indsatsen fra september 2012 vurderer næsten 85 % af virksomhederne, at de har forbedret deres kompetencer inden for eksempelvis innovation, internationalisering eller strategisk ledelse, og over 80 % af virksomhederne vurderer, at de har styrket deres konkurrenceevne ved at deltage i programmerne.

Vækstforum har desuden foretaget en strategisk oprustning på områder, der kan blive morgendagens forretningsområder. Effekterne er nye netværksdannelser i forhold til nye forretningsområder, flere forsknings samarbejder og konkrete produktoutput.

Med en fortsættelse og videreudvikling af eksisterende og nye programmer ønsker Vækstforum fortsat at understøtte virksomhedernes muligheder for at bedre deres konkurrenceevne gennem eksempelvis innovation eller internationalisering. Vækstforum vil støtte eksisterende erhverv og samtidig sætte fokus på vækstpotentialet i f.eks. de kreative erhverv og derunder deres samspil med andre erhverv.

Se mere på: www.rm.dk/via9206.html

Digitaliseringsindsatsen bevæger sig i stigende grad fra at have primær fokus på at forbedre små og mellemstore virksomheders adgang til specialiseret it-viden til at blive en mere bredt favnende indsats, hvor fokus er på at skabe nye offentligt-private partnerskaber. Disse skal samarbejde om kreative ikt-baserede løsninger, som både kan bidrage til at løse samfundsmæssige udfordringer og udvikle nye markeder for regionens virksomheder.

Digitalisering er stadig en af de centrale vækst drivere for regionens virksomheder. Derfor har Vækstforum iværksat en række initiativer, som skal give de bedste vilkår for, at virksomheder kan udnytte de digitale muligheder strategisk.

Følgende større initiativer og programmer er iværksat og løber ind i handlingsplanperioden 2013-2014:

- iKraft-initiativet
- Samarbejdsaftale mellem Region Midtjylland, DELTA og Teknologisk Institut om en regional forankring af de erhvervsfremmeydelser, der udbydes af det nationale Innovationscenter for eBusiness (IBIZ).

Udfordringer

Digitaliseringsdagsordenen er i disse år under forandring i store dele af verden. Som EU's Digital Agenda understreger, vil der ske et skifte fra at fokusere på it-optag i erhvervslivet til strategisk udnyttelse af it og udvikling af nye markeder.

Ud over at være en udfordring på virksomheds- og brancheniveau er det noget, der kræver en omstilling i det offentlige. Der må tænkes mere strategisk omkring it, så man bliver i stand til at realisere potentialet i den digitale økonomi og

skabe løsninger på tværs af eksisterende fagområder.

Udnyttelsen af digitalisering til at skabe en mere intelligent infrastruktur i samfundet er et af de mest voksende og lovende områder for vækst. Udviklingen er tæt forbundet med byernes ekspansion på verdensplan, og det pres det fører til på ressourcer, logistik, velfærdsydelser og klima. Af den grund efterlyser EU og OECD regionale smart-cities, der udpeges som de bærende platforme for vækst og samfundsudvikling.

Initiativer i 2013-2014

- iKraft/it som innovativ drivkraft - tænkes ind i indsatsen for "Fremtidens produktion" og i den generelle indsats.
- Smart Region - Vækstforums indsats i forhold til Smart Region tager konkret afsæt i at skabe nye offentligt-private partnerskaber, som i første omgang fokuserer på de byer i regionen, som har udviklet en smart city strategi. Disse partnerskaber har til formål at starte en række innovationsprojekter, som skal bane vejen for indsatsen i fremtiden. Vurderingen er, at der er et betydeligt erhvervspotentialer i udviklingen af it-løsninger i form af unikke produkter og serviceydelser med internationale afsætningsmuligheder

Effekt

Effekten af de igangsatte initiativer har indtil videre været, at det med iKraft-initiativet er lykkedes at øge små og mellemstore virksomheders viden om gevinsterne ved samarbejde med it-videnmiljøer og andre virksomheder om it-baseret innovation. En midtvejsevaluering har vist, at 38 % af de virksomheder, som net-

værksagenterne har besøgt i perioden, er gået videre med konkrete tiltag.

Andelen af virksomheder med relationer til videninstitutionerne er seks gange højere blandt virksomheder, der har været i kontakt med iKraft, end i virksomheder, der ikke har (18 % vs 3 %)

Initiativet skal tænkes ind i den samlede indsats med det formål at udbrede initiativet og sikre, at flere virksomheder opnår gevinsten af øget fokus på it-baseret innovation.

Vækstforum ønsker med Smart Region indsatsen at skabe en international foregangsregion, som gennem målrettede tiltag understøtter erhvervets muligheder for at skabe værdi af de nye globale markedsmuligheder i byernes ekspansion og den øgede efterspørgsel på it løsninger.

Det forventes, at Vækstforum også vil arbejde videre med potentialet i *Smart Region* i forhold til andre indsatser inden for innovation og forretningsudvikling, som f.eks. more.creative, Klima og Velfærdsinnovation.

Se mere på: www.rm.dk/via9206.html

Indsatsen på iværksætterområdet har tre hovedelementer: styrkelse af iværksætterkulturen, styrkelse af iværksætterkompetencer og en forbedret adgang til kapital.

Følgende større initiativer og programmer er iværksat og løber ind i handlingsplanperioden 2013-2014:

- STARTmidt Accelerator
- Entreprenørskab i uddannelsessystemet
  - Den Innovative Folkeskole
  - Entreprenørskab i ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser og korte videregående uddannelser
  - Entreprenørskab i VIA's uddannelser
  - Det Entreprenørielle Universitet
- Kapitalformidling
- Den Midtjyske Iværksætterfond
- Kask Inkubator Match
- KASK Spin-off
- Skandinavisk Innovationskultur
- Sharing Methodologies on Financial Engineering for Enterprises (Fin-En)

Udfordringer

Iværksættere skaber innovation ved at udvikle nye produkter, produktionsmetoder og teknologier, og de styrker konkurrencen ved at udfordre eksisterende virksomheder. Derfor spiller iværksættere en afgørende rolle for vækst og dynamik i samfundet og for fortsat velstand og velfærd i fremtidens Danmark.

Der skal skabes bedre vilkår for at etablere nye virksomheder, og ikke mindst for at flere af de nye virksomheder overlever og bliver til vækstvirksomheder så de, sammen med de etablerede virksomheder, kan medvirke til vækst og værdiskabelse i hele regionen.

Det indebærer, at en samlet indsats skal indeholde initiativer med fokus på iværksætteri i uddannelsessystemet samt forbedre adgangen til risikovillig kapital og rådgivning.

Initiativer I 2013-2014

Mange af Vækstforums initiativer inden for iværksætteri fortsætter I 2013-2014.

Indsatsen suppleres med

- Network of Nordic business leaders and matchmaking with start-ups - under Nordic Innovation.

Formålet med virksomhedsledernetværket er, igennem opbygning af et fælles Nordisk virksomhedsleder-netværk, at matche risikovillige ledere med start-up virksomheder og derigennem sikre vækst i disse virksomheder i Norden.

Effekt

Vækstforum har med sin indsats etableret et samlet iværksætterprogram *STARTmidt Accelerator*, der er Danmarks største iværksætter-satsning. Iværksættere, der modtager rådgivning, vokster hurtigere end gennemsnittet, og de har en højere overlevelsesrate. Rådgivning øger således iværksætternes præstationer og er med til at accelerere virksomhedens udvikling. Programmet videreføres i 2013 og 2014.

Vækstforum har ønsket at styrke entreprenørskab i uddannelsessystemet og har derfor igangsat en indsats, der omfatter hele uddannelsessystemet, fra folkeskole til universitet.

Formålet er at sikre, at de studerende forlader uddannelsessystemet med kompetencerne til både at skabe nye virksomheder og innovere i eksisterende. Indsatsen videreføres i 2013 og 2014.

Kapital er en afgørende faktor i forbindelse med etablering og udvikling af virksomheder, idet nye innovative projekter ikke kan føres ud i livet uden den nødvendige og meget tidlige finansiering. Vækstforum har igangsat en samlet indsats på området for risikovillig kapital, og denne indsats videreføres i 2013 og 2014.

Se mere på: www.rm.dk/via9206.html

Den økonomiske ramme for at videreføre eksisterende eller igangsætte nye initiativer i 2013 og 2014 er beskrevet nedenfor.

Budgetramme vedrørende regionale midler til erhvervsfremme

Budgetramme REM i 1.000 kr./år	2013	2014
Region Midtjylland	50.156	42.722
Negativ PL regulering	-1.690	
Forventet tilbageløb	25.887	
Disponeret	-74.353	-8.975
Til rådighed	0	33.747

Budgetramme EU mål 2 i 1.000 kr./år	2013	2014
EU mål 2 - juni 2013	19.857	Note (1)
Regionalfonden	12.347	
Disponeret	-12.347	
Socialfonden	7.510	
Disponeret	-7.510	
Til rådighed (Note (2))	0	

Note (1) EU har endnu ikke godkendt budgettet for 2014. Der er derfor ikke udmeldt en ramme til strukturfondene for 2014-2020

Note (2) Eventuelt tilbageløb fra strukturfondene vil blive disponeret efter Vækstforums prioriteringsliste.

Øversigt over prioriterede projekter i forhold til tilbageløbsmidler

Vækstforum har på sit møde den 20. februar 2013 vedtaget følgende prioritering af projekter i forbindelse med udmøntningen af tilbageløbsmidler fra EU Strukturfondsmidler og regionale midler til erhvervsfremme.

Følgende projekter fra listen er sat i værk:

C2C, Fremtidens Industri (2 af 3 initiativer), Fødevarer og KompetenceMidt

Prioritet	Projektnavn	Region Midtjylland	EU Regionalfond	EU Socialfond
1	C2C (indstillet 25. oktober 2011)	1,25	1,25	0
2	Fremtidens Industri (Indstillet 28. november 2012)	9,75	8,7	0
3	Fødevarer (Indstillet 28. november 2012)	0	8,6	0
4	GlobalMidt (Supplerende bevilling)	0	3,0	0
5	Genvej til ny viden (Supplerende bevilling)	0	5,5	0
6	MTIC (Supplerende bevilling)	0	2,0	0
7	C2C (Supplerende bevilling)	1,25	0	
1	KompetenceMidt (Supplerende bevilling)		0	15,0
I alt		12,25	29,05	15,0

Regional Udvikling, Vækstforums sekretariat
Skottenborg 26
8800 Viborg
www.vaekstforum.rm.dk